

(הופיע לראשונה ב-1961)

שונים ולא שווים

הדוקטרינה של המשפט הטבעי, ששמשה השראה להצהרות המאה-18 בדבר זכויות האדם לא הביעה את הטענה הכוזבת לחלוטין שכל בני האדם שווים מבחינה ביולוגית. היא הכריזה שכל בני האדם נולדו שווים בזכויותיהם וכי שוויון זה לא יכול להיות מבוסס על ידי שום חוק מעשה ידי אדם, שהן אינן ניתנות להפקעה או, ליתר דיוק, אינן מורשות להפקעה. רק האויבים הקטלניים של חירות הפרט וההגדרה העצמית, האלופים של הטוטליטריות, פירשו את עיקרון השוויון בפני החוק כנגזר משוויון שכלי ופיזיולוגי, לכאורה, של כל בני האדם.

ההכרזה הצרפתית בדבר זכויות האדם והאזרח של 3 נובמבר 1789, הצהירה שכל בני האדם נולדו ונשארו שווים בזכויות. אולם, בערב השבעתו של שלטון הטרור, ההצהרה החדשה שקדמה לחוקה של ה-24 יוני 1793, הכריזה כי כל בני האדם שווים "על ידי הטבע" (par la nature). מכאן ואילך נותר נותרה התזה הזאת, למרות שהיא סותרת את הניסיון הביולוגי בעליל, אחת מהדוגמות של ה"שמאלנות". וכך אנו קוראים באנציקלופדיה של מדעי החברה, כי "תינוקות אנושיים שווים בעת לידתם, ללא קשר לתורשה שלהם, כמו מכוניות פורד".^[1]

עם זאת, מהעובדה שבני האדם נולדו לא שווים בכל הנוגע ליכולות הפיזיות והמנטליות לא ניתן להתחמק. כמה יעלו על זולתם בבריאות ובמרץ, במוח ובכישורים, באנרגיה ובכושר העמידה ולכן הם מותאמים טוב יותר למרדף האחר עניינים ארציים יותר משאר האנושות - עובדה שגם כבר הודתה ידי מרקס. הוא דיבר על "אי השוויון בכשרון אישי וכתוצאה מכך ביכולת היצרנית של ה"שמאלנות" ושל "אנשים שאינם שווים (והם לא יהיו אנשים שונים אם הם לא היו שווים)".^[2]

במונחי של הפסיכולוגית הפופולרית אנהנו יכולים לומר שיש לכמה את היכולת להתאים את עצמם טוב יותר מאחרים לתנאים של המאבק להישרדות. לפיכך, אנו יכולים - מבלי לעסוק בכל שיפוט ערכי- להבדיל מנקודת מבט זו בין אנשים עדיפים ואנשים נחותים.

ההיסטוריה מראה כי מקדמת דנא האנשים העדיפים ניצלו את עליונותם על ידי תפיסת את השלטון ושעבודשל ההמוניהאנשים הנחותים. במצב זה של החברה יש היררכיה של מעמדות. מצד אחד עומדים האדונים שנכסו לעצמם את כל הארץ ומצד שני, משרתים, וסאלים, צמיתים ועבדים, חסרי האדמה והחלכאים חסרי הפרוטה הכפופים להם. חובתם של הנחותים היא לעבוד בפרך בעבור אדוניהם. המוסדות של ההחברה מכוונים לטובתה הבלעדית של מיעוט שליט, הנסיכים, והפמליה שלהם, בני האצולה. כזה היה על פי רוב מצב העניינים בכל חלקי העולם בעבר, כפי שגם המרקסיסטים וגםהשמרנים אומרים לנו, "הרכושנות של הבורגנות", בתהליך שנמשך מאות שנים ועדיין נמשך בחלקים רבים של העולם, ערערה את המערכת הפוליטית, החברתית והכלכלית של "הימים הטובים ההם". כלכלת השוק - קפיטליזם - הפכה באופן קיצוני את הארגון הכלכלי והפוליטי של האנושות. הרשו לי לסכם כמה עובדות ידועות היטב. בעוד שבתנאים הפרה-קפיטליסטיים האנשים העדיפים היו האדונים שאותם ההמון הנחות נאלץ לשאת, תחת הקפיטליזם לאנשים המוכשרים יותר והמוסגלים יותר אין אמצעים כדי להרוויח מעליונותם, אחרת מאשר לשרת כמיטב יכולותיהם את רצונם של הרוב הפחות מוכשר.

בשוק, הכוח הכלכלי נתון בידי הצרכנים. הם בסופו של דבר קובעים, על ידי הקנייה או ההימנעות מקנייה, מה צריך להיות מיוצר, על ידי מי ואיך, באיזו באיכות ובאיזו כמות. היזמים, אנשי ההון, ובעלי האדמות שנכשלים לספק בצורה הטובה והזולה ביותר את הצרכים הדחופים ביותר של קונים שעדיין-לא-באו-על-סיפוקם, נאלצים לפשוט את הרגל ולוותר על העמדה המועדפת שלהם. הן במשרדים עסקיים והן במעבדות, המחוזות החריפים ביותר עסוקים בלתעל את ההישגים המורכבים ביותר של המחקר המדעי לייצור מכשרים וחפיצים ההולכים ומשתפרים בעבור אנשים שאין להם שמץ של מושג לגבי התיאוריות שהופכות את הייצור של דברים כאלה לאפשריים. ככל שהעסק גדול יותר, כך הוא נאלץ יותר להתאים את הייצור שלו לרצונות ולגחמות המשתנות ההמונים, אדוניו. עיקרון היסוד של קפיטליזם הוא ייצור המוני המיועד לספק את ההמונים. זוהי פטרונותם של ההמונים, שגורמת לעסקים לגדול לממדים. האדם הפשוט הוא עליון בכלכלת השוק. הוא הלקוח ש"תמיד צודק".

"תחת הקפיטליזם אין ליותר מוכשרים ומחוננים שום אמצעי כדי להרוויח מעליונותם אחרת מאשר לשרת כמיטב יכולותיהם את רצונם של הרוב הפחות מוכשר".

בתחום המדני, ממשלה ייצוגית היא המקבילה של עליונות הצרכנים בשוק. מחזקי המשרות תלויים במצביעים כפי שיזמים ומשקיעים תלויים בצרכנים. אותו התהליך ההיסטורי שהביא את השיטה הקפיטליסטית של הייצור במקום השיטות הפרה-קפיטליסטיות הביא את הממשלה הפופולרית - הדמוקרטיה - במקום האבסולוטיזם המלוכני וצורות השלטון האחרות שהונהגו על ידי מעטים. ובכל המקום שכלכלת השוק תוחלף על ידי סוציאליזם, האוטוקרטיה חוזרת שוב. זה לא משנה אם העריצות הסוציאליסטיות או הקומוניסטיות מוסווה על ידי השימוש בכינויים כמו "דיקטטורה של הפרולטריון" או "הדמוקרטיה העממית" או "עיקרון הפיהרר". זה תמיד מסתכם בהכפפה של הרבים למעטים.

זה כמעט בלתי אפשרי לטעות באופן יסודי יותר בפירוש מצב עניינים השוררים בחברה קפיטליסטית מאשר על ידי לקרוא לבעלי

ההון והיזמים מעמד "שליט" המכוון ל"ניצול" המוני האנשים ההגונים. אנחנו לא נעלה את השאלה כיצד אנשים שתחת קפיטליזם נמצאים בעסקים היו מנסים לנצל את הכישרונות העדיפים שלהם בכל ארגון אחר של ייצור שיכול לעלות על הדעת. תחת קפיטליזם הם מתחרים אחד עם השני בשירותההמון של האנשים פחות מוכשרים. כל המחשבות שלהם מכוונות לשכלל את שיטות אספקה לצרכנים. בכל שנה, כל חודש, ובכל שבוע משהו שלא נשמע כמותו בעבר מופיע בשוק והוא נעשה תוך זמן קצרנגיש לרבים. מה שהכפיל "את הפרודוקטיביות של העבודה" אינו מידה מסוימת של מאמץ מצד עובדי הכפיים, אלא ההצטברות של הון על ידי החוסכים וההכונה המחושבת שלו על ידי היזמים. המצאות טכנולוגיות היו נשארות טריוויה חסרת תועלת אם ההון הנדרש לניצולם לא היה נצבר בעבר על ידי יד החסכנות. איש לא היה יכול לשרוד כאדם ללא עבודה כפיים. ברם, מה שמרומם אותו מעל החיות הוא לא עבודת הכפיים והביצוע של עבודות שגרתיות, אלא ספקולציות, ראיית הנולד, המספקות את הצרכים - שתמיד אינם ברורים - בעתיד. הסימן האופייני לייצור הוא שהוא התנהגות המכוונת על ידי השכל. עובדה זו לא ניתנת תמיד לחשיפה על ידי הסמנטיקה משום שהמילה "עבודה" מסמנת רק עבודת כפיים.

האם הצרכנים טיפשים?

ההשלמה עם פילוסופיה המדגישה את אי השוויון המולד של בני האדם מנוגדת לרגשותיהם של אנשים רבים. פחות או יותר, בחוסר רצון, אנשים מוכנים להודות שהם לא שווים לידוענים של האמנות, הספרות, המדע, לפחות בתחומי ההתמחות שלהם, ושהם לא יכולים להתחרות באלופי האתלטיקה. אבל הם לא מוכנים להודות על הנחיתות שלהם בענייני אנוש אחרים. כפי שהם רואים את זה, אלה שעלו בהרבה עליהם בשוק, היזמים ואנשי העסקים המצליחים, חייבים את עליונותם באופן בלעדי לנבלה. הם עצמם, תודה לאל, ישרים ומצפוניים מדי מכדי לנקוט בשיטות לא הגונות אלה של התנהגות, שכפי שהם אומרים, לבדן גורמות לאדם לשגשג בסביבה קפיטליסטית. ובכל זאת, יש ענף הולך וגדל של ספרות שמתאר באופן בוטה את האדם הפשוט כנחות: ספרים על התנהגות צרכנים והעוולות, לכאורה, של הפרסום [3] כמובן, לא הסופרים ולא את הציבור טוענים שכתביהם מזהירים או מאמינים שזו היא אכן כן המשמעות האמיתית של העובדות שהם מדווחים.

"האדם הפשוט הוא עליון בכלכלת השוק. הוא הלקוח ש'תמיד צודק'".

על פי מה שהספרים האלה מספרים לנו, האמריקאי הטיפוסי אינו כשיר לביצוע המשימות הפשוטות ביותר של חיי היומיום של בעל בית. הוא או היא לא קונה את מה שדרוש לניהול נאות של ענייניה של המשפחה. בטיפשות האופיינית להם הם מושפעים בקלות על ידי הטריקים והתחבולות של עסקים כדי לקנות דברים חסרי תועלת או חסרי ערך לחלוטין. הדאגה העיקרית של עסק היא להרוויח לא על ידי סיפוק הלקוחות במוצרים שהם צריכים, אלא על ידי העמסתם בסחורה שהם לעולם לא ייקחו אילולא היו יכולים להתנגד לתחבולות הפסיכולוגיות של "שדרת מדיסון". החולשה המולדת וחשוכת המרפא של רצונו ושכלו של האדם הממוצע גורמת לקונים להתנהג כמו תינוקות. [4] הם טרף קל למעשי ההונאה של הרוכלים.

לא הכותבים ולא הקוראים של הטפות נלהבות אלה מודעים לכך שהדוקטרינה שלהם מרמזת על כך שרוב האומה מורכבת ממטומטמים, שאינם ראויים לטפל בענייניהם שלהם וזקוקים עד מאוד לאפטרופוס פטרנליסטי. הם עסוקים עד כדי כך בקנאה, ושנאה של אנשי עסקים מצליחים שהם לא מצליחים לראות כיצד התיאור שלהם את התנהגות הצרכנים עומד בסתירה לכל מה שהספרות הסוציאליסטית "הקלסית" נגהה לומר על רוממותו של הפרולטריון. סוציאליסטים מבוגרים יותר אלה יחסו ל"עם", ול"המונים העובדים והעמלים", ול"עובדי הכפיים" את כליל השלמויות של האינטלקט והאופי. בעיניהם, האנשים לא היו "תינוקות" אלא היוצרים של מה שהוא משובח וטוב בעולם, וכבוני העתיד הטוב יותר לאנושות.

זה בהחלט נכון, שהאדם הפשוט הממוצע הוא נחות בהרבה ביחס לאיש העסקים הממוצע. אבל הנחיתות הזו באה לידי ביטוי קודם כל ביכולת המוגבלת שלו לחשוב, לעבוד, ובכך לתרום יותר למאמץ היצרני המשותף של האנושות. רוב האנשים שפועלים באופן משיביע רצון בעבודות שגרתיות יימצאו כלוקים בחסר בכל ביצוע הדורש קורטוב של יוזמה וחשיבה. אבל הם לא קשי תפיסה מספיק כדי לנהל את ענייניהם המשפחתיים כמו שצריך. הבעלים שנשלחים על ידי נשיהם לסופרמרקט "לכרכר להם ויוצאים עם סלם עמוס בחטיפים האהובים עליהם" [5] הם בהחלט לא טיפוסיים. כך גם היא עקרת הבית שקונה ללא קשר לתוכן, כי היא "אוהבת את האריזה" [6].

מקובל להודות כי האדם הממוצע מפגין טעם גרוע. כתוצאה מכך עסקים, התלויים לחלוטין בחסותם של המוני אנשים כאלה, נאלצים להביא לשוק ספרות והאמנות נחותות. (אחת הבעיות הגדולות של תרבות הקפיטליסטית הוא כיצד להפוך הישגים באיכות גבוהה אפשריים בסביבה חברתית שבו "הבחור הרגיל" הוא עליון.)

יתר על כן ידוע כי אנשים רבים נוטים להתמכר להרגלים שייגרמו לתופעות לא רצויות. כפי שמחוללי הקמפיין האנטי קפיטליסטי הגדול רואים זאת, הטעם הרע והרגלי הצריכה הלא בטוחים של האנשים והרעות החולות האחרות בזמנינו שלנו פשוט נוצרו על ידי תעשיית יחסי הציבור או על ידי פעילות המכירות של הענפים השונים של "ההון" - מלחמות נעשות על ידי תעשיות התחמושת, "סוחרי המוות"; בולמוס השתייה על ידי הון האלכוהול, "קרטל הוויסקי", האגדי ומבשלות הבירה.

"כפי שהספרים האלה אומרים לנו, האמריקאי הטיפוסי הוא ... מושפע בקלות על ידי הטריקים ותחבולות של העסקים כדי לקנות דברים חסרי תועלת או חסרי ערך לחלוטין".

פילוסופיה זו מבוססת לא רק על הדוקטרינה המתארת את האנשים הפשוטים כפראירים תמימים שיכולים בקלות ליפול בתחבולות של רוכלים ערמומיים. היא בנוסף מרמזת על התאורמה חסרת ההגיון כי המכירה של חפצים שהצרכן באמת צריך ולא היה קונה

אילולא הופנט על ידי התחבולות של המוכרים, היא לא רווחית לעסק, וכי מצד שני, רק המכירה של חפצים שיש בהם שימוש מועט אם בכלל עבור הקונה, או אפילו ממש מזיקים לו, מניבים רווחים גדולים. כי אם לא היינו מניחים שזה אכן כך, לא היה שום סיבה להגיע למסקנה כי בתחרות בשוק המוכרים של פריטים רעים מצליחים יותר מאלה של פריטים טובים יותר. אותם תרגילים מתחכמים שבאמצעותם סוחרים חלקלקים משכנעים, כך נאמר, את ציבור הצרכנים, יכולים לשמש גם את אלה המציעים סחורה טובה ומשובחת בשוק. אבל אז מוצרים טובים וגרועים מתחרים יחדיו בתנאים שווים ואין שום סיבה להעריך בפסימיות את הסיכויים של הסחורה הטובה יותר. בעוד שני המוצרים - הטוב והרע - יסוייעו באופן שווה על ידי התחבולות לכאורה של המוכרים, רק האחד הטוב יותר יינה מהיתרון של להיות טוב יותר. אנחנו לא צריכים לשקול את כל הבעיות שהועלו בספרות הנרחבת על הטיפשות לכאורה של הצרכנים ועל הצורך שלהם בהגנה על ידי ממשלה פטרנליסטית. מה שחשוב כאן הוא העובדה כי, על אף הדוגמה הפופולרית של השוויון של כל בני האדם, התזה שהאדם הפשוט אינו כשיר לטפל בעניינים השגרתיים של חיי היומיום שלו, נתמכת על ידי חלק גדול של הספרות ה"שמאלנית" הפופולרית.

תלמידים עצלנים

הדוקטרינה של השוויון הפיזיולוגי והשכלי המולד של אנשים, מסבירה לוגית את ההבדלים בין בני אדם כנגרמים על ידי השפעות שמתרחשות לאחר הלידה. היא מדגישה במיוחד את התפקיד שממלא חינוך. בחברה הקפיטליסטית, כך נאמר, השכלה גבוהה היא זכות נגישה רק לילדים של "הבורגנות". מה שדרוש הוא להעניק לכל ילד גישה לכל בית ספר ובכך להנך את כולם. מונחה על ידי עיקרון זה, ארצות הברית יצאה לניסוי האצילי של הפיכת כל ילד וילדה לאדם משכיל. כל הגברים והנשים הצעירים והצעירות הושמו לבלות את שנות 6-18 בבית הספר, וכמה שיותר מהם יועדו להיכנס למכללה. ואז החלוקה האינטלקטואלית והחברתית בין המיעוט המשכיל והרוב שחינוכם לא היה מספיק הייתה אמורה להיעלם. לפי עקרון זה חינוך כבר לא יהיה זכות; אלא יהיה המורשת של כל אזרח.

הסטטיסטיקה מראה כי תכנית זו כבר הוצאה לפועל. מספר בתי ספר התיכוניים, מורים ותלמידים הלך והתרבה. אם המגמה הנוכחית תמשך, בעוד כמה שנים, מטרתה של הרפורמה תושג במלואה; כל אמריקאי יסיים את לימודיו התיכוניים.

"רק מספר מצומצם של בני נוער מותאמים מבחינה אינטלקטואלית ומוסרית להרוויח מנוכחות בבית הספר."

אבל הצלחתה של תכנית זו היא רק לכאורה. זה התאפשר רק על ידי מדיניות זו, תוך שמירה על השם "בית ספר תיכון", הרסה כליל את ערכו המחקרי והלמדני. התיכון הישן העניק את התעודות שלו רק לסטודנטים שרכשו לפחות ידע מינימאלי מוגדר בכמה תחומים הנחשבים כבסיסיים. הוא הנשיר בכיתות נמוכות את מי שהיה חסר את היכולות והאופי כדי לעמוד בדרישות אלה. אבל במדיניות החדשה של בתי הספר התיכוניים, נעשה שימוש לרעה באפשרות לבחור את הנושאים שנדרשו התלמידים ללמוד על ידי הטיפשים או העצלנים מבניהם.

לא רק הנושאים הבסיסיים כגון חשבון יסודי, גיאומטריה, פיסיקה, היסטוריה ושפות זרות נמנעו מרוב תלמידי התיכון, אלא גם בכל שנה בני ובנות יקבלו תעודות בגרות שחסרות בקריאה ובאיות באנגלית. עובדה האופיינית למצב מאודהיא שכמה אוניברסיטאות מצאו לנכון לספק קורסים מיוחדים כדי לשפר את מיומנות הקריאה של תלמידיהם.

הדינונים הנרגשים לעתים קרובות בנוגע לתכנית הלימודים בבית הספר התיכוניים, המנוהלים כבר כמה שנים טובות מוכיחים באופן ברור שרק מספר מוגבל של בני נוער מותאמים מבחינה אינטלקטואלית ומוסרית להרוויח מנוכחות בבית הספר. בעבור שאר האוכלוסייה השנים בהן בילו בכיתות בית הספר התיכון הן פשוט מבוזות. אם נוריד את הרמת הלימודית בבתי ובמכללות כדי לאפשר לרוב בני נוער הפחות מוכשרים והפחות הרוצים כדי לקבל תעודות, רק נפגעו במיעוטם של אלה שיש להם את היכולת לעשות שימוש בלימודים.

הניסיון של עשרות השנים האחרונות במערכת החינוך האמריקנית מצביע על העובדה שיש הבדלים מולדים ביכולות האינטלקטואליות של בני אדם שלא יכולים להימחק על ידי שום מאמץ חינוכי.

שלטון הרוב

הניסיונות הנושאים, אבל חסרי הסיכוי לשיקום, למרות הוכחות נגדיות בלתי מעורערות, את התזה של השוויון המולד של כל בני האדם, מונעים על ידי דוקטרינה פגומה ולא בת קיימא בעניין הממשלה העממית ושלטון הרוב. דוקטרינה זו מנסה להצדיק ממשלה עממית, על ידי פנייה לשוויון הטבעי, כביכול, של כל בני האדם. מכיוון שכל בני האדם שווים, כל אינדיבידואל משתתף באונות שהאירה והמריצה את הגיבורים הגדולים ביותר של ההיסטוריה האינטלקטואלית, האמנותית והפוליטית של האנושות. רק השפעות שליליות שהתרחשו לאחר הלידה מנעו מהפרולטרם לשוות לעצמם את חריפות השכל ואת מעשיהן של הדמויות הגדולות ביותר. לכן, כפי שטרוצקי אמר לנו, [7] ברגע שהמערכת המתועבת של הקפיטליזם תפנה את מקומה לסוציאליזם, "האדם הממוצע יעלה לגובהם של אריסטו, גתה, או מרקס." קול המון כקול שדי, זה תמיד נכון. אם התנגדות לכך עולה בקרב האנשים, יש, כמובן, להניח שחלק מהם טועה.

קשה להימנע מהמסקנה שסביר יותר שהמיעוט טועה ולא הרוב. הרוב צודק, כי זה הרוב וככזה הוא מובל על ידי "גל העתיד".

"אחת הבעיות הגדולות של התרבות הקפיטליסטית הוא כיצד להפוך את הישגים באיכות גבוהה לאפשריים בסביבה חברתית שבה 'הבחור הרגיל' הוא עליון".

תומכיה של דוקטרינה זו חייבים לחשוך בכל היגדאודות הרוממות הרוחנית והמוסרית של ההמון כניסיון להחליף ממשל ייצוגי בעריצות.

לאמיתו של דבר, לטיעונים בעד של ממשלה ייצוגית על ידי הליברלים של המאה 19 - אנשי התעשייה ותומכי הלסה פר המושמץ - אין דבר במשותף עם הדוקטרינות של השוויון הטבעי המולד ועם החכמה העל-אנושית של הרוב. הם מבוססים על העובדה, שנחשפה בבהירות רבה על ידי דייוויד יום, כי אלה בראש הם תמיד מיעוט קטן לעומת הרוב המכריע של הכפוף לפקודתם. במובן זה כל שיטת ממשל היא שלטון מיעוט ובתור שכזו יכולה להימשך רק כל עוד היא נתמכת על ידי האמונה של הנשלטים כי עדיף להם להיות נאמנים לאנשים בשלטון מאשר לנסות להחליף אותם על ידי אחרים שמוכנים להחיל שיטות שונות של ממשל. אם נעזבת דעה זו, הרבים יעלו וימרדו כדי להחליף בכוח את בעלי התפקידים הלא פופולריים ואת מערכות השלטון שלהם באנשים אחרים ובמערכת אחרת. אבל המנגנון התעשייתי המורכב של החברה מודרנית אינו יכול להישמר תחת מצב עניינים שבו האמצעי היחיד של הרוב של לאכיפת רצונו הוא מהפכה. המטרה של נציגי הממשלה היא למנוע את הופעתו המחודשת של הפרת סדר אלימה של השלום ואת ההשפעות המזיקות שלה על המורל, התרבות והרווחה חומרית.

ממשלה על ידי העם, כלומר, על ידי נבחר ציבור, מאפשרת שינויים בדרכי שלום. היא מצדיקה את ההסכמה של דעת הקהל ואת העקרונות לפיהם את ענייני המדינה מתנהלים. שלטון הרוב בעבור אלה המאמינים בחירות הוא לא עיקרון מטאפיזי, שמקורו בעיוות בלתי נסבל של עובדות ביולוגיות, אלא אמצעי להבטחת הפיתוח בדרכי שלום וללא הפרעה של המאמץ המתרבת של המין האנושי.

הפולחן של האדם הפשוט

הדוקטרינה של השוויון הביולוגי המולד של כל האנשים הולידה במאה ה-19 מיסטיקה דתית למחצה של "העם" שהסתיימה לבסוף בדוגמה של העליונות "של האדם הפשוט". כל בני האדם נולדו שווים. אבל חברי שהמעמדות הגבוהות הושחתו למרבה הצער על ידי הפיתויים של הכוח ועל ידי ההנאה מהמותרות שהם השיגו לעצמם. הרעות הפוקדות את האנושות נגרמו על ידי המעשים של מיעוט נתעב זה. ברגע שעושי הרע האלה יושלו, האצילות הטבעית של האדם הפשוט תשוב לשלוט על עניינים האדם. זה יהיה תענוג לחיות בעולם שבו הטוב האינסופי והגאונות המולדת של העם יהיה עליונים. אושר שמעולם לא דומיין כמותו בעבור כולם הוא זמין בעבור האנושות.

למהפכנים החברתיים הרוסים המיסטיקה הזו היוותה תחליף לפרקטיקות הדתיות של האורתודוקסיה הרוסית. המרקסיסטים הרגישו שלא בנוח לנוכח גחמותיהם הנלהבות של היריבים המרים ביותר שלהם. אבל התיאור של התנאים המבורכים של "השלב גבוה ביותר של חברה קומוניסטית" של מרקס עצמו [8] היה אפילו יותר אופטימי. לאחר ההשמדה של המהפכנים-החברתיים הבולשביקים אימצו בעצמם את הפולחן של האדם פשוט כמסווה האידיאולוגי העיקרי לעריצותה הבלתי מוגבלת של קליקה קטנה של ראשי המפלגה.

"והי עובדה כי מדי יום מספר גדל והולך של אנשים במדינות הקפיטליסטיות - ביניהם גם רוב אינטלקטואלים לכאורה - מייחלים לברכות כביכול של שליטה ממשלתית"

ההבדל האופייני בין הסוציאליזם (קומוניזם, תכנון, קפיטליזם ממלכתי, או כל דבר אחר מילה נרדפת שתעדיפו) וכלכלת השוק (קפיטליזם, מערכת יזמה פרטית, חופש כלכלי) היא זו: בכלכלת שוק האינדיבידואלים כלומר הצרכנים עליונים וקובעים על ידי הקנייה או ההמנעות מקנייה שלהם מה צריך להיות מיוצר, ואילו בכלכלה הסוציאליסטית עניינים אלה נקבעים על ידי הממשלה. תחת קפיטליזם הלקוח הוא זה שהספקים חותרים לפטרונותו הוא זה שלאחר המכירה הם אומרים לו "תודה" ו "בבקשה בוא שוב." תחת סוציאליזם "החבר" מקבל את מה ש"האח גדול" מואיל לתת לו והוא יהיה אסיר תודה על כל מה שהוא יקבל. במערב הקפיטליסטי רמת החיים הממוצעת גבוהה לאין שיעור מאשר במזרח הקומוניסטי. אבל עובדה היא כי מספר גדל והולך של אנשים מדי יום במדינות הקפיטליסטיות - ביניהם גם רוב האינטלקטואלים לכאורה - מייחלים לברכות לכאורה של השליטה הממשלתית. לשווא להסביר לאנשים האלה מה מצבו של האדם פשוט הן כיצד הן כצרכן תחת מערכת סוציאליסטית. הנחיות אינטלקטואליות של ההמונים תבטא ביתר שאת כאשר היא תכוון לביטול המערכת שבה הם עצמם עליונים ומשורתים על ידי האליטה של האנשים המוכשרים ביותר ובכמייהתם לשוב למערכת שבה האליטה תרדה בהם.

בואו לא נשלה את עצמנו. זה לא ההתקדמות של הסוציאליזם בקרב העמים הנחשלים, אלא שמעולם לא עברו את השלב של הברבריות הפרימיטיבית ואלה שתרבותם נעצרה לפני מאות שנים, מציגה את מצעד הניצחון של האמונה הטוטליטרית. במעגלים המערביים שלנו הסוציאליזם עושה את נצחונותיו הגדולים. כל פרויקט המכוון לצמצם את מה שנקרא "המגזר הפרטי" של הכלכלה נחשב כמועיל מאוד, כהתקדמות, וגם הוא, אם בכלל, נתקל בהתנגדות נרפה והססנית קצרת מועד. אנחנו צועדים "קדימה" להגשמת הסוציאליזם.

אנשי העסקים "הפרוגרסיבי"

הליברלים הקלאסיים של המאות 18 ו-19 הערכה האופטימית שלהם בעתידו של המין האנושי המבוססים על ההנחה שמיעוט אנשים גדולים ונכונים תמיד יהיו מסוגלים להדריך על ידי שכנוע את רוב האנשים הנחותים לאורך הדרך המובילה לשלום ושגשוג. הם היו בטוחים כי האליטה תמיד תהיה בעמדה שבה היא תוכל למנוע מהמונים מללכת אחרי הדמגוגים והרמאים ולאמץ מדיניות שסופה באסון. אנו יכולים להשאיר את השאלה האם השגיאה של האופטימיסטים הללו הייתה בתיאור מופרז של האליטה או ההמונים או שניהם, בלתי מוכרעת.

"נחיתות אינטלקטואלית של ההמונים תבטא ביתר שאת בכוונה שלהם לביטול המערכת שבה הם עצמם העליונים ומשורתיים על ידי האליטה של האנשים המוכשרים ביותר...."

מכל מקום עובדה הוא שהרוב העצום של בני הדור שלנו מחויב בקנאות למדיניות שבסופו של דבר מכוונות לביטול הסדר החברתי שבו האזרחים המוכשרים ביותר נדחפים לשרת את ההמונים בצורה הטובה ביותר. ההמונים - שכוללים את אלה שנקראים האינטלקטואלים - תומכים בלהט במערכת שבה הם כבר לא יהיו הלקוחות שנותנים את ההוראות, אלא חלק ממסמכות כל יכולה. זה לא משנה שהמערכת הכלכלית הזו נמכרת לאדם הפשוט תחת התווית "לכל אחד לפי צרכיו" ומסקנתה הפוליטית והחוקתית, היא אוטוקרטיה בלתי מוגבלת של ממונים מטעם עצמם, תחת התווית של "דמוקרטיה עממית". בעבר, התעמולה הפנאטית של הסוציאליסטים ועוזריהם, האינטרנציוניסטים (תומכי ההתערבות הממשלתית) מכל גווי דעות, עדיין הייתה נתקלת בהתנגדות מצד כמה כלכלנים, מדינאים, ואנשי עסקים. אבל גם ההגנה העתים קרובות צולעת וכושלת זו על כלכלת השוק כמעט ודעכה. המעוזים של הסנוביות האמריקנית וה"אליטיזם", אוניברסיטאות אופנתיות, בניינים בשפע ובקרנות עשירות, הם היום חממות של רדיקליזם "חברתי". מיליונרים, לא "פרולטריון", היו התומכים היעילים ביותר של תכנית ה"ניו דיל" ושל המדיניות "הפרוגרסיבית" שכללה. ידוע היטב כי הדיקטטור הרוסי התקבל בברכה בביקורו הראשון בארצות הברית ביותר לבכירות מצד בנקאים ונשיאים של תאגידים גדולים מאשר על ידי אמריקאים אחרים. הזמרה של הטענות של אנשי עסקים "הפרוגרסיבים" פועלת בדרך זו: "אני חייב את העמדה המועדפת שאני כובש בענף של העסקים שלי לעבודה וליעילות שלי. הכישרונות המולדים שלי, הלהט שלי לרכישת הידע הדרוש לניהול מפעל גדול, החריצות שלי גדלו אותי העלו אותי לגדולה. יתרונות אישיים אלה יבטיחו לי עמדה מובילה תחת כל מערכת כלכלית. כראש ענף חשוב של ייצור גם אני הנהנה מעמדה מעוררת קנאה בחברה סוציאליסטית. אבל העבודה היומית שלי תחת הסוציאליזם תהיה הרבה פחות מתישה וקשה. אני כבר לא אצטרך לחיות תחת החשש שמתחרה יוכל להחליף אותי על ידי הצעת משהו טוב יותר או זול יותר בשוק. אני כבר לא אאלץ לציית לרצונם הגחמני והבלתי סביר של הצרכנים. אני אתן להם את מה שאני - המומחה - חושב שהם צריכים לקבל. אני אחליף את העבודה הקדחתנית ומורטת העצבים של איש עסקים לתפקיד המכובד והנקי של עובד ציבור. סגנון החיים והעבודה שלי יהיה דומה הרבה יותר להתנהלות מכובדת של אציל מהעבר מאשר של מנהל זב חוטם של תאגיד מודרני. נניח לפילוסופים לטרוח על הפגמים האמיתיים או המדומים של הסוציאליזם. אני, מנקודת המבט האישית שלי, לא רואה שום סיבה למה אני צריך להתנגד לזה. מנהלים של חברות שהולאמו בכל חלקי העולם, ופקידים רוסים מתארחים מסכימים לחלוטין עם נקודת מבט שלי."

אין כמובן, יותר הגיון בהנאה העצמית של בעלי ההון ויזמים אלה מאשר בחלומות בהקיץ של סוציאליסטים וקומוניסטים מכל הסוגים.

המשימה של הדור החדש

לפי מגמות אידיאולוגיות הן היום, יש לצפות שבעוד כמה עשרות שנים, אולי אפילו לפני השנה המאיימת 1984, כל המדינות תאמצנה את המערכת הסוציאליסטית. האדם הפשוט יהיה משוחרר מהמטלה המייגעת של הכוונת מסלול חייו שלו. הוא ייאמר על ידי הרשויות הוא מה לעשות ומה לא לעשות, הוא יהיה מוזן, מושכן, מולבש, מחונך, ומבודר על ידם. אבל, קודם כל, הם ייחזרו אותו מהצורך בשימוש במוחו שלו. כל אחד יקבל "בהתאם לצרכיו". אבל מהם צרכיו של אדם, זה ייקבע על ידי הרשויות. כפי שקרה בתקופות קדומות יותר, האנשים העדיפים כבר לא ישרתו את ההמונים, אלא ימשלו וישלטו בהם. עם זאת, תוצאה זו אינה בלתי נמנעת. זוהי המטרה שהמגמות הרווחות בעולם העכשווי שלנו מובילות אליה. אבל מגמות יכולות להשתנות ועד כה הם תמיד השתנו. מגמת סוציאליזם מדי עשויה להיות מוחלפת על ידי אחת אחרת. להשיג שינוי כזה הוא המשימה של הדור החדש.

המאמר הופיע במקור באתר מכון לודוויג פון מיזוספורסם כאן באדיבות המכון.

תרגום: אור סימן טוב

הערות

[1] הוראס קאלן (Horace Kallen), "ביהיורזום" באנציקלופדיה של מדעי החברה, כרך א' 2. (ניו יורק: מקמילן, 1930), עמ' 498.

[2] קרל מרקס, ביקורת התכנית הסוציאל דמוקרטית של גתה [מכתב Bracke, 5 במאי 1875] (New York: International Publishers, 1938).

[3] [לדוגמה, John K. Galbraith, *The Affluent Society* (Boston: Houghten Mifflin, 1958) — Ed.]

[4] מיזוס משתמש במונח "בייבס" המופיע בפרק ספרו של ואנס פקארד "המשכנעים הסמויים" Vance Packard, "Babes in Consumerland," *The Hidden Persuaders* (New York: Cardinal Editions, 1957) pp. 90-97.

[5] שם, עמ' 95.

[6] שם, עמ' 93.

London: George) ספרות ומהפכה (לאון טרוצקי, [7] Leon Trotsky, *Literature and Revolution*, R. Strunsky, trans
.256 .Allen and Unwin, 1925), p
[8] Marx, *Critique of the Social Democratic Program of Gotha*.